

Dosar nr. 74/2005

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI SECȚIA A IX A CIVILA SI PENTRU
CAUZE PRIVIND PROPRIETATEA INTELECTUALA

Decizia civilă nr. 135

Ședința publică de la 21.04.2005

Curtea compusă din :

PRESEDINTE - OCTAVIA SPINEANU- MATEI
JUDECĂTOR - ANDREIA LIANA CONSTANDA
GREFIER - IONICA ROȘIORU

Pe rol soluționarea cererii de apel formulată de apelanții reclamânți Universitatea Toulouse II –le Mirail EPSCT și Centrul Național de Cercetări Științifice împotriva sentinței civile nr. 755 din 08.09.2004, pronunțată de Tribunalul București Secția a III a Civilă, în dosarul nr.528/2004, în contradictoriu cu intimata pârâtă Asociația Aurarilor Alburnus Maior .

Dezbaterile și susținerile părților au avut loc în ședința publică din 14.04.2005, când părțile prezente au pus concluzii pe cererea de apel, ce au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, încheiere ce face parte integrantă din prezenta decizie, când curtea având nevoie de timp pentru a delibera și pentru a da posibilitatea părților să depună concluzii scrise a amânat pronunțarea la 21.04.2005-data pronunțării prezentei decizii.

CURTEA

Prin cererea înregistrată la 10 mai 2004 reclamantele Universitatea Toulouse II - Le Mirail, EPSCT, Franța și Centrul Național de Cercetări Științifice, EPST, Franța au chemat în judecată pe pârâta Asociația Aurarilor „Alburnus Maior” solicitând instanței ca, prin hotărârea ce va pronunța, să constate încălcarea de către pârâtă a drepturilor de autor deținute de reclamante cu privire la studiul intitulat „Ancient Gold Mines of Dacia”, să o oblige pe pârâtă la plata de daune morale în valoare simbolică de 1 leu, să o oblige pe pârâtă să retragă de îndată studiul de pe website-ul www.rosiamontana.org , să o oblige pe pârâtă să publice într-un cotidian național de largă circulație sau pe pagina introductivă a aceluiași website un comunicat de presă prin care să-și ceară scuze pentru încălcarea drepturilor de autor, și să o oblige pe pârâtă la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de proces.

În motivarea cererii, reclamantii au arătat că, în anii 2001-2002 angajații Centrului și ai Universității au participat în colaborare cu Laboratorul de Arheologie și Istorie al aceleiași universități și cu Muzeul Național de Istorie al României, la realizarea unui studiu geologic și arheologic în zona Roșia Montana.

Rezultatul cercetărilor și concluziile acestora au fost cuprinse în studiul intitulat „Ancient Gold Mines of Dacia”.

În cursul anului 2003, reclamantii au constatat că pe pagina de internet www.rosiamontana.org, despre care se precizează chiar în cuprinsul acesteia că este susținută de voluntari ai Asociației non-guvernamentale „Alburnus Maior”, a fost publicat studiul, fără a se obține acordul prealabil al reclamantilor, titulari ai dreptului de autor.

Reclamantii susțin că acest studiu este o operă științifică, protejată conform art.7 din Legea nr.8/1996.

În ceea ce privește drepturile încălcate, reclamantii invocă: reproducerea fără drept a studiului, ceea ce reprezintă încălcarea dreptului exclusiv de a decide dacă în ce mod și când va fi utilizată sau exploatată opera, inclusiv de a consimți la utilizarea operei de către terți.

Totodată, reclamantii mai invocă și încălcarea dreptului de a aduce studiul la cunoștința publicului la data și modalitatea considerate adecvate de către autori.

În ceea ce privește prejudiciul, reclamantii arată că acesta constă în afectarea imaginii lor în mediul științific universitar și academic, deoarece studiul fusese destinat a servi unor interese private și nu pentru prezentarea sa publicului larg; astfel, studiul a fost redactat în atenția Ministerului Culturii, iar publicarea sa fără acordul autorilor este de natură a afecta relația reclamantilor cu autoritățile române. În plus, studiul nu a fost publicat în întregime, fapt de natură a afecta valoarea demersului explicativ și, implicit, valoarea sa științifică.

Pârâta a depus la dosar întâmpinare, invocând excepția lipsei calității sale procesuale pasive, cu motivarea că nu se face dovada că ea ar fi proprietara domeniului de internet indicat, excepția lipsei calității procesuale active a reclamantilor, cu motivarea că nu se face dovada dreptului de autor al acestora, iar pe fondul cauzei a solicitat respingerea acțiunii cu motivarea că raportul în discuție nu se încadrează în categoriile de opere protejate prin Legea nr.8/1996, ci intră sub incidența art.9 din această lege, fiind vorba de descoperiri științifice, excluse de la protecție.

Prin încheierea din 9 iunie 2004, Tribunalul București a constatat însă, că pârâta nu a depus întâmpinarea în termenul legal, fiind decăzută din dreptul de a propune probe și a invoca excepții, în afara celor de ordine publică, potrivit art.118 alin.2 Cod procedură civilă .

Prin sentința civilă nr.755/8 septembrie 2004, Tribunalul București Secția a III a Civilă a respins acțiunea reclamantilor ca fiind introdusă de persoane fără calitate procesuală activă.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța a reținut următoarele:

Din contractul încheiat la 10 mai 2002 între Muzeul Național de Istorie, ca reprezentant al Ministerului Culturii din România și reclamantii, se constată că prin acest contract Ministerul Culturii a comandat studiul, în schimbul unei remunerații, Universității Toulouse și Centrului Național de Cercetări Științifice, opera științifică urmând a fi realizată de persoane angajate ale reclamantelor.

Deși în art.5 din contract se stabilește dreptul asupra artefactelor și informațiilor științifice, nici o altă clauză a acestei convenții nu reglementează problema titularității dreptului de autor, în sensul că cel care a comandat opera devine și titular al dreptului de autor, beneficiind de drepturile exclusiv legale sau dacă titularii ai dreptului de autor rămân reclamantele, în calitate de angajatori ai persoanelor fizice autori ai studiului.

În această situație, operează prezumția reglementată de art.4 alin.1 din Legea nr.8/1996, conform căreia se prezumă a fi autor, până la proba contrară, persoana sub numele căreia opera a fost adusă pentru prima dată la cunoștința publică.

În speță, pe pagina de titlu a studiului, publicat pe site-ul incriminat sunt menționate o serie de persoane fizice respectiv Beatrice Cauuet, Clement Assoun, Bogdan Benea, Geraud Bonnamour, Roland Carre ș.a., astfel că aceste persoane, având calitatea de autori ai studiului și nefiind răsturnată prezumția legală care operează în favoarea lor, sunt singurele care beneficiază de drepturile exclusive prevăzute de lege în favoarea autorilor.

Reclamantii, neavând calitatea de autori ai operei și nefiind nici titularii ai drepturilor de autor pentru studiul în litigiu, nu au calitatea procesuală activă pentru a pretinde constatarea încălcării unor drepturi ce nu le aparțin.

Împotriva sentinței au declarat apel reclamantii invocând faptul că, în mod greșit instanța a admis excepția lipsei calității procesuale active, deoarece reclamantii dețin calitatea de autori ai studiului.

În sprijinul acestei afirmații, apelanții invocă următoarele argumente:

În acord cu clauzele contractului, studiul reprezintă materializarea activității de valorificare științifică a datelor și rezultatelor obținute pe teren, activitate desfășurată exclusiv de reclamantii.

În art. 5 din contract, se arată în mod expres că informațiile științifice obținute pe parcursul efectuării studiului, rămân în proprietatea laboratoarelor UTAH până la publicarea lor.

În art.6 alin.2 din contract, este reglementată o obligație specifică autorului unei opere și anume, că la Laboratoarele Universității se angajează să citeze, dacă va fi cazul, originea lucrărilor care ar putea fi folosite.

În chiar cuprinsul studiului, în calitate de autor, sunt desemnate reclamantii, numiți împreună „Misiunea Franceză”.

În drept, apelanții arată că prezumția instituită de art.4 alin.1 din Legea nr.8/1996, operează pe deplin în favoarea lor.

În continuare, apelanții expun motivele pentru care ar trebui admisă pe fond acțiunea intentată de ei.

Pârâta a depus la dosar întâmpinare, solicitând respingerea apelului și reiterând susținerile formulate și în fața primei instanțe, referitoare la excepția lipsei calității procesuale pasive și la fondul cauzei.

Atât apelanții cât și intimata au invocat reciproc lipsa dovezii calității de reprezentant a apărătorilor lor; excepțiile – care tindeau la anularea cererii de chemare în judecată formulate de apărătorul reclamanților și, respectiv, la imposibilitatea apărătorului pârâtei de a participa la dezbateri - au fost respinse de Curte, pentru considerentele arătate în încheierile din 24 februarie și 14 aprilie 2005.

În faza apelului nici una din părți nu a solicitat administrarea de probe noi.

În ceea ce privește apelul declarat de reclamanți, Curtea constată că acesta este nefondat și va fi respins pentru următoarele considerente:

În speță s-a invocat încălcarea dreptului moral de divulgare a operei reglementat de art.10 lit. a din Legea nr.8/1996 și încălcarea dreptului patrimonial de utilizare a operei, prin reproducerea neautorizată a acesteia, reglementat de art.12 coroborat cu art.13 lit. a din aceeași lege.

Încălcarea drepturilor de autor poate fi invocată de autorul operei sau, după caz, de titularul dreptului de autor, atunci când drepturile au fost cedate de către autor în favoarea unei alte persoane, cu precizarea că numai drepturile patrimoniale pot face obiectul cesiunii în conformitate cu dispozițiile art.39 alin.1 din Legea nr.8/1996.

În ceea ce privește calitatea de autor, art.4 alin.1 din Legea nr.8/1996, instituie prezumția potrivit căreia este autor, până la proba contrară, persoana sub numele căreia opera a fost adusă pentru prima dată la cunoștință publică.

Reclamanții susțin că aducerea studiului în litigiu la cunoștință publică s-a făcut pentru prima dată de către pârâtă, prin plasarea acestuia pe site-ul www.rosiamontana.org și depun în acest sens la dosar fotocopii ale câtorva pagini din studiu, inclusiv a celei care cuprinde titlul și autorii acestuia (fila 22 dosar nr.528/2004).

Pe această primă pagină apar: titlul studiului, ca fiind „Ancient Gold Mines of Dacia”, anul 2002 și autorii Beatrice Cauuet, Clement Assoun, Bogdan Benea, Gerald Bonnamour, Roland Carre etc.

Despre prima autoare menționată, se arată că este șeful Misiunii Franceze, CNRS-UTAH , Maison de la Recherche, University Toulouse Le Mirail (France).

Așadar, contrar susținerilor apelanților, nu Misiunea Franceză, care ar denumi împreună pe cei doi apelanți, este menționată în calitate de autor al studiului, ci o serie de persoane fizice, despre una din acestea făcându-se precizarea calității în care a lucrat la studiu.

Prin urmare, prezumția instituită de art. 4 alin. 1 din Legea nr. 8/1996 operează în favoarea persoanelor fizice menționate pe prima pagină a studiului ca fiind autori ai acestuia.

Clauzele contractuale invocate de apelanți în motivarea cererii de apel nu răstoarnă această prezumție.

Din contractul menționat rezultă că Ministerul Culturii din România, prin reprezentantul său Muzeul Național de Istorie al României, a încredințat laboratoarelor UTAH realizarea unui studiu arheologic privind ruinele minelor antice ale așezării Roșia Montana, studiu conceput în două etape: o primă etapă constând în muncă de teren și o a doua etapă, de valorificare științifică a datelor și rezultatelor prin întocmirea unui raport final.

Trebuie precizat că opera protejată prin drept de autor nu poate să conștie nici în cercetările realizate pe teren și nici valorificarea ulterioară a datelor, ci numai în redactarea studiului, în măsura în care acesta constituie o operă științifică în sensul art. 7 lit. b din legea nr. 8/1996.

Acest contract nu a prevăzut și nici nu a exclus posibilitatea ca elaborarea propriu-zisă a studiului să se efectueze de persoane fizice, angajate sau nu ale instituțiilor care au încheiat contractul.

De altfel, chiar reclamanții arată în motivarea acțiunii că angajații lor au participat, în colaborare cu laboratorul UTAH și cu Muzeul Național de Istorie al României, la realizarea studiului geologic și arheologic în discuție.

În speță, nu s-a făcut în nici un fel dovada convenției în baza căreia persoanele fizice menționate pe prima pagină a studiului au lucrat la realizarea sa, dar, chiar și în cazul în care acestea ar fi acționat în calitate de angajați, ele și-ar fi păstrat calitatea de autori ai operei; și în ceea ce privește drepturile patrimoniale, acestea le-ar fi aparținut în continuare, în lipsa dovezii unei clauze contractuale contrare, conform art.44 alin.1 și 5 din Legea nr.8/1996.

În lipsa unor atare dovezi, în mod corect a reținut tribunalul că nu s-a răsturnat prezumția calității de autor a persoanelor sub numele cărora opera s-a adus pentru prima dată la cunoștința publică și nici nu s-a făcut dovada că, cel puțin în privința drepturilor patrimoniale, ar fi operat o cesiune a acestora, care să legitimeze procesul activ pe reclamante pentru a invoca încălcarea dreptului de utilizare a operei.

Excepția lipsei calității procesuale active a fost în mod corect admisă de către tribunal și analizată cu prioritate față de aceea a calității procesuale pasive și, în raport de fondul cauzei, inclusiv de apărarea potrivit căreia studiul în discuție nu ar fi o operă protejată.

Calitatea de a dovedi că acest studiu se încadrează în categoria operelor științifice prevăzute în art.7 lit.b din Legea nr.8/1996 și că pârâta este cea care a încălcat drepturile conferite de operă aparține autorului sau, după caz, titularului dreptului de autor, calități care nu au fost dovedite în ceea ce-i privește pe reclamanți.

Pentru toate aceste considerente, Curtea va menține hotărârea primei instanțe ca fiind legală și temeinică și, în baza art.296 Cod procedură civilă, va respinge apelul ca nefondat.

Curtea va lua act că intimata nu solicită cheltuieli de judecată.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:

Respinge ca nefondat apelul declarat de apelanții reclamânți UNIVERSITATEA TOULOUSE II – LE MIRAIL EPSCT și CENTRUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE EPST, ambele cu sediul ales la Cabinet Avocatură Stancu Cristian, din București, Aleea Cîmpul Moșilor nr.4, bl.4, sc.A, et.4, ap.15, sector 2, împotriva sentinței civile nr.755/08.09.2004 pronunțată de Tribunalul București Secția a III a Civilă în dosarul nr.528/2004, în contradictoriu cu intimatul pârât ASOCIAȚIA AURARILOR ALBURNUS MAIOR, cu sediul în comuna Roșia Montana, str.Berk nr.361, județ Alba.

Ia act că intimata nu solicită cheltuieli de judecată.

Cu recurs în 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică azi 21 aprilie 2005.

JUDECĂTOR
ANDREIA LIANA CONSTANDA

GREFIER
IONICA ROȘIORU

Red.O.S.M.

Dact.V.B.

5 ex.

25.04.2005

Judecător fond – Tribunalul București Secția a III a Civilă

Constanța Moiescu

[Handwritten signature]